

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

ПРОГРАМА
вступних випробувань до вступу в аспірантуру
за спеціальністю 051 «Економіка»

Голова фахової атестаційної комісії
 Т.Є. Кучеренко
(підпис) (ПІБ)

Умань – 2020

Укладачі: д.е.н., професор Кучеренко Т.Є., к.е.н., доцент Костюк В.С., к.е.н., доцент Смолій Л.В., д.е.н., професор Мудрак Р.М. – (гарант освітньої програми).

Схвалено вченою радою факультету економіки і підприємництва (протокол № 4 від 27 лютого 2020 р.).

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва (протокол № 8 від 02 лютого 2020 р.).

ЗМІСТ

	Вступ	4
1.	Характеристика змісту програми	5
2.	Перелік питань для підготовки до фахового іспиту	12
3.	Критерії оцінювання підготовленості вступників	17
4.	Список рекомендованої літератури	17

ВСТУП

Програма вступного іспиту фахового вступного випробування до аспірантури за галуззю знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка» відображає загальне коло кваліфікаційних вимог до теоретичних знань претендентів для вступу до аспірантури. На основі програми складається перелік питань вступного іспиту й формуються екзаменаційні білети.

Метою складання вступного іспиту є перевірка й оцінювання фундаментальних знань вступників із функціонування підприємств і державних систем, механізму управління економікою на мікро-, мезо- та макрорівнях, а також форм, методів й економічних важелів регулювання економічних процесів та встановлення їхньої достатності для проведення наукових досліджень з обраної галузі науки.

За цією спеціальністю можуть навчатися в аспірантурі фахівці, які мають повну вищу освіту за ступенем магістра або освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста чи магістра із спеціальності «Економіка» та суміжних з нею інших спеціальностей. Вступники до аспірантури повинні мати фундаментальні знання у сфері теоретичних та прикладних економічних дисциплін, систем управління економікою різних ієрархічних рівнів, мікро-, мезо- та макроекономічного прогнозування й планування, розвитку економіки відповідних рівнів ієрархії, державного регулювання економіки, мати здібності до науково-дослідної роботи, володіти сучасними методами наукових досліджень.

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

1. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Підприємство в сучасній системі господарювання.

Економічний зміст підприємства. Підприємство як суб'єкт господарювання. Поняття, цілі і напрями діяльності, правові основи функціонування. Класифікація та структура підприємств.

Ринкове середовище господарювання підприємств. Загальне середовище господарювання та його чинники (природні, демографічні, політичні, науково-технічні, економічні, міжнародні). Операційне середовище функціонування підприємства (постачальники ресурсів, споживачі продукції, посередники, конкуренти). Ринок як динамічна система, концепція динамічної ринкової рівноваги. Типи ринкових структур та конкурентна поведінка підприємств. Ринкова ціна і фактори її формування на макро- і мікрорівнях. Види ринкових цін та прояв їх стимулюючої, синхронізуючої сигнальної функції.

1.2. Конкурентоспроможність підприємства.

Конкурентоспроможність та конкурентна позиція підприємства. Чинники утримання конкурентної переваги. Потенціал конкурентоспроможності. Оцінка потенціалу конкурентоспроможності підприємства. Критеріальні та експертні методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу.

Змістова характеристика конкурентної переваги. «Аналіз пар», як спеціальний вид оцінки конкурентних переваг підприємства. Відносність конкурентної переваги. Класифікаційні ознаки конкурентних переваг підприємства. Джерела конкурентних переваг. Види діяльності при конкуренції, що входить у ланцюг цінності підприємства.

Конкурентна перевага й типові стратегії. Джерела конкурентної переваги. Фактори втримання конкурентних переваг. Система конкурентних стратегій підприємства.

Комплексний підхід до підвищення якості й конкурентоспроможності продукції. Етапи стратегії управління якістю. Перегляд основних видів діяльності підприємства для розширення ринків збуту. Пожвавлення інвестування нововведень у перспективні напрями. Ефективне використання внутрішніх джерел підприємства.

1.3. Економічне управління підприємством.

Основні процеси підприємства. Система економічного управління «витрати-випуск-прибуток». Характеристика та взаємозв'язок між зміною витрат, рівнем операційної активності та прибутком у системі СУР-аналізу. Система контролінгу на підприємстві. Стратегічний та оперативний контролінг. Функції та інструментарій контролінгу. Поняття та особливості формування збалансованої системи показників на підприємстві.

Послідовність і зміст процедур прийняття рішень у системі економічного управління підприємством. Системний аналіз як основа прийняття економічних

управлінських рішень. Сутність та елементи технології прийняття управлінських рішень. Методи прийняття управлінських рішень. Вимоги до вибору методів економічного управління підприємством.

Роль бюджетування в системі економічного управління підприємством. Сутність бюджетування. Об'єкти й суб'єкти бюджетування. Визначення об'єктів бюджетування залежно від існуючих завдань і потреб підприємства. Поняття бюджетного процесу і бюджетного циклу. Етапи бюджетного процесу.

1.4. Економічна діагностика.

Система діагностики. Основні підходи до читання фінансових звітів підприємства. Загальні принципи діагностики. Класифікація факторів для побудови систем етіологічної діагностики. Інструментарій діагностики. Оцінка фінансової стійкості суб'єктів, як прикладної основи діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства.

Основні типи моделей для діагностики економіко-фінансового стану підприємства: дескриптивні, предикативні, нормативні. Схеми оцінки взаємозв'язків між прибутком на інвестиційний капітал, оборотністю активів, чистим доходом та левериджем за моделлю Du Ропі Основні показники моделі 7УШ. Аналіз за фінансовими коефіцієнтами ^-аналіз). Концепція інтегрованого об'єктно-орієнтованого аналізу прибутку підприємства. Методика рейтингової оцінки фінансового стану підприємства. Експертна система діагностики та аудиту фінансового-господарського стану підприємства.

Загальна характеристика джерел інформації про активи, зобов'язання та власний капітал. Основні терміни балансу підприємства та економічна суть господарських операцій, відображених у його окремих статтях. Агрегування фінансової звітності для цілей діагностики.

Алгоритм проведення діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства.

Визначення загальних пропорцій імобілізації капіталу підприємства в його майні. Резерви оптимізації структури активів. Групування капіталу підприємства за характером участі у виробництві для цілей діагностики.

1.5. Управління проектами.

Системний підхід до управління проектами. Склад елементів системи та їх взаємозв'язок. Основні умови управління проектами. Основні та локальні цілі та функції управління проектами.

Проектування організаційної структури управління проектами. Базові елементи організаційної структури проекту. Функціональний та цільовий підходи, їх переваги та недоліки. Сутність та основні форми зовнішньої та внутрішньої організаційних структур. Принципи побудови. Види зовнішніх організаційних структур - традиційної, матричної, гібридної, модульного зв'язку, їх характеристика, умови використання.

Методологічні підходи до планування проектів. Традиційний підхід, систематичний, багатостадійне та багаторівневе планування. Методологія «витрати-час-ресурси» (CTR). Інтеграція проекту. Формування інформаційної

системи управління проектом (PMIS). Компоненти структуризації проекту. Методологія структуризації, її характеристика і значення.

Основні принципи побудови та відмінності стрільчастих графіків (ADM' та графіків передування (PDM). Система PERT. Діаграма сітки проекту. Методологія обчислення параметрів сітьового графіка (ранніх та пізніх строків початку і закінчення, визначення критичного шляху, критичних та некритичних робіт, запасу часу щодо некритичних робіт). Визначення тривалості робіт проекту.

Сутність, завдання та види календарних планів.

Види проектних витрат, методика їх обчислення. Вибір джерел ресурсного забезпечення проекту. Оптимізація недостатньої кількості.

Система контролю дотримання параметрів проекту. Цільові плани. Контрольні дати та показники. Система контролю «витрати-графік» (C/SCS). Проекти в контрольованому середовищі (PRINCE), Моніторинг виконання в часі за витратами.

Якісний та кількісний аналіз ризиків проектів. Способи зниження ризиків проектів. Розподіл ризиків між учасниками проекту. Якісний розподіл ризиків. Страхування ризиків. Резервування коштів на покриття непередбачених витрат. Формування реакції на ризик.

Система стандартів ISO 9000, ISO14000. Тотальне управління якістю (TQM).

2. ЕКОНОМІКА МЕЗОРІВНЯ

2.1. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств.

Економічна роль об'єднань підприємств. Корпоративна форма організації бізнесу. Моделі корпоративного управління.

Форми й види кооперування. Показники кооперування.

Типи холдингових компаній та їх особливості. Створення холдингових компаній. Управління холдинговим об'єднанням.

Сутність організаційно-управлінських структур об'єднань підприємств та вимоги до них. Види організаційних структур управління об'єднань підприємств: лінійні, функціональні, комбіновані. Організаційні форми корпоративних структур. Характерні риси корпоративних об'єднань. Організаційно-управлінська база функціонування корпорацій.

Організація внутрішньої системи управління. Регулювання господарсько-організаційних структур.

Сутність та форми організації інноваційного процесу. Внутрішньо-фірмові форми організації інноваційного процесу. Організаційні форми зв'язку науки з виробництвом. Оцінка ефективності технічних та організаційних нововведень. Інноваційна політика об'єднань підприємств.

Внутрішня фінансова структура об'єднань підприємств. Теорія Модільяні - Міллера. Вартість компанії. Проблеми фінансів об'єднань підприємств.

Сутність промислово-фінансових груп. Типи промислово-фінансових груп. Управління діяльністю промислово-фінансових груп.

2.2. Економіка галузевих ринків.

Методологія дослідження ринкових структур.

Сучасні концепції фірми: технологічний, контрактний і стратегічний підхід. Галузевий ринок. Показники розміру фірми.

Класифікація ринкових структур. Досконала конкуренція. Ринкова структура і її основні риси. Вплив віддачі від масштабу на рівновагу. Ціноутворення на рівні граничних витрат і його вплив на суспільний добробут. Монополія. Суспільні витрати існування монополії.

Показники монопольної влади. Коефіцієнт Бейна (норма економічного прибутку). Коефіцієнт (індекс) Лернера. Коефіцієнт Тобіна. Коефіцієнт Папандреу.

Модель Курно. Конкуренція в обсязі випуску. Функції кращої реакції. Рівновага в моделі. Вплив числа фірм на добробут. Модель неоднорідних фірм.

Модель Штакельберга - Бертрана. Цінова конкуренція. Існування рівноваги. Вплив виробничих обмежень, цикли Еджворта. Модель домінуючої фірми Форхаймера. Умови реалізації домінування. Статичне й динамічне ціноутворення. Модель «самогубного ціноутворення» домінуючої фірми. Порівняльний аналіз моделей. Вплив обмеженості виробничих потужностей. Можливість і стійкість змови. Динамічні стратегії.

Диференціація продукту. Вертикальна й горизонтальна диференціація продукції, підходи до виміру ступеня диференціації продукції. Найпростіші моделі. Монополістична конкуренція. Рівновага Чемберліна при монополістичній конкуренції. Просторові (адресні) моделі. Модель лінійного міста, «парасольки Хотеллінга», вплив структури витрат на рівень диференціації, послідовний вхід у галузь. Модель кругового міста Салопа, оптимальний рівень диференціації й диференціація при вільному доступі на ринок. Модель Ланкастера. Продукт як сукупність споживчих характеристик. Модель вертикальної диференціації продукту Саттона.

Заходи концентрації. Індекс концентрації. Індекс Херфінделя - Хіршмана. Індекс ентропії. Індекс Джині Лоренсо.

Бар'єри входу в галузь. Витрати на вхід, безповоротні витрати. Блокований, утриманий і відкритий вхід у галузь. Ціноутворення й ринкові сигнали.

Злиття. Види економічних об'єднань. Типи злиття. Контроль злиттів з боку держави, світовий досвід. Ворожі поглинання. Причини поглинань. Мета і засоби поглинань. Варіанти боротьби з ворожими поглинаннями.

2. МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА

2.1. Політика забезпечення зайнятості.

Повна зайнятість. Методи визначення рівня природного безробіття: розрахунок на основі зв'язку безробіття з інфляцією попиту; визначення величини природного безробіття через співвідношення кількості звільнених і працевлаштованих; структурний метод. Концепція КАШі.

Інструменти державного регулювання природного рівня безробіття: допомога по безробіттю і діяльність державної служби зайнятості.

Використання важелів ринкового саморегулювання. Методи державного регулювання зайнятості: економічні, правові, організаційні. Продуктивна зайнятість. Політика зайнятості як елемент стабілізаційної політики. Активна політика - політика створення гнучкого ринку праці. Інструменти активної політики зайнятості. Пасивна політика управління зайнятістю і її інструменти.

2.2. Монетарна політика.

Аналітична форма балансу Національного банку і грошова база. Чисті міжнародні резерви та їх достатність. Чисті внутрішні активи Національного банку. Грошовий мультиплікатор як чинник грошової пропозиції. Зведений (консолідований) баланс банківської системи. Кінцева ефективність монетарної політики. Мультиплікатор монетарної політики.

Процентна політика центрального банку. Регулювання кредитного ринку. Оцінка обсягів наданих кредитів економіці комерційними банками (прогноз). Об'єкт кредитної політики центрального банку. Макроекономічне регулювання кредитних ресурсів. Політика обов'язкового резервування.

2.3. Макрофінансова політика.

Моделі здійснення фінансової політики. Принцип ножиць. Теорія А.Вагнера.

Бюджетний баланс та методи його оцінювання. Модель бюджетного дефіциту. Джерела фінансування бюджетного дефіциту. Прострочена державна заборгованість та її наслідки.

Дискреційна та автоматична зміна чистих податків. Вплив на бюджет збільшення державних закупівель при дискреційній стабільності чистих податків. Вплив на бюджет дискреційного зниження чистих податків при незмінності державних закупівель. Вплив фінансової політики за умов збалансованої зміни державних закупівель і чистих податків.

Обслуговування державою своїх внутрішнього і зовнішнього боргів. Платоспроможність держави.

Алгоритм фінансової політики з урахуванням прямих і зворотних зв'язків. Визначення приросту ВВП з урахуванням ефекту витіснення. Мультиплікатор фінансової політики. Нейтралізація ефекту витіснення. Ефект наповнення.

Чиста фінансова політика на основі моделі $K - LM$.

Державне регулювання фондового ринку.

Фінансова політика в трансформаційній економіці. Флуктуація фінансової політики. Система розподілу грошових доходів і соціальна справедливість. Принцип горизонтальної рівності.

2.4. Антиінфляційна політика.

Антиінфляційна політика у трансформаційній економіці. Сутність та основні принципи антиінфляційної політики. Три правила проведення монетарної політики та контроль за інфляцією. Таргетування інфляції.

Екзогенні змінні моделі цільового прогнозування інфляції. Грошова маса як інструмент досягнення цільової інфляції. Визначення темпів приросту грошової маси, які узгоджуються з цільовою інфляцією.

Рушійні сили, що приводять механізми інфляції у рух.

2.5. Зовнішньоекономічна політика.

Зовнішньоекономічна позиція країни. Аналітична форма платіжного балансу. Автономне і неавтономне фінансування платіжного балансу. Золотовалютні резерви і сальдо загального балансу. Виняткове та незабезпечене фінансування платіжного балансу.

Три покоління моделей кризи платіжного балансу: канонічна модель Кругмана, моделі спекулятивної атаки, моделі зовнішнього боргу з кількома рівновагами. Теоретичні концепції, що використовуються для коригування платіжного балансу.

Обґрунтування вибору видів торговельної політики. Інтеграція до міжнародних торговельних організацій. Прогнозування експорту та імпорту. Основні вимоги ГАТТ/СОТ і наслідки їх дотримання.

Державне управління рухом капіталу. Методи оцінки впливу міграційних процесів на параметри макроекономічної рівноваги.

Економічний механізм діяльності ТНК. Внутрішня фінансова структура ТНК. Формування та реалізація стратегій ТНК. Державне та міжнародне регулювання діяльності ТНК. Фактори і мотиви розвитку транснаціональних альянсів. Форми транснаціональних альянсів.

2.6. Політика економічного зростання

Застосування екзогенних теорій економічного зростання в практиці державного управління економічним розвитком.

Чинники моделей ендегенного зростання і їх вплив. Моделі ендегенного зростання.

Фіскальна політика, грошово-кредитна і валютна, митно-тарифна політика економічного зростання. Інвестиційне регулювання: класична і європейська моделі. Особливості стимулювання заощаджень у відкритій економіці.

Дилема між зростанням і стабілізацією. Концепція сталого економічного розвитку та урахування її вимог. Формування відкритої економіки, спрямованої на широке використання переваг світового ринку, міжнародного поділу і кооперації праці, транснаціоналізації і глобалізації виробництва.

2.7. Фінансове програмування як метод макроекономічної політики.

Модель фінансового програмування і висновки для макроекономічної політики.

Фінансова програма як багатосекторна система. Нефінансові та фінансові операції фінансової програми. Формалізована та цифрова матриця фінансових потоків. Знакова визначеність фінансових операцій. Міжсекторні потоки фінансових ресурсів. Балансова тотожність окремих секторів фінансової програми.

Зменшення поглинання як основний шлях покращення сальдо поточного рахунку. Методи скорочення державного споживання. Збільшення доходу за рахунок зростання чистого зовнішнього попиту та підвищення продуктивності інвестицій. Заходи по забезпеченню зовнішнього фінансування сальдо поточного рахунку.

Фінансове програмування і світовий досвід. Монетарна модель Міжнародного Валютного Фонду. Модель RMSM та RMSM-X.

2.8. Макроекономічна антикризова політика

Теорія антикризової політики. Особливості кризових явищ. Державна антикризова політика. Завдання державної антикризової політики та її специфіка в Україні. Заходи та інструменти державної антикризової політики. Макроекономічний розвиток України. Стратегія інноваційного розвитку України.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. Економічний зміст підприємства, підприємство як суб'єкт господарювання.
2. Поняття, цілі і напрями діяльності, правові основи функціонування підприємства.
3. Класифікація та структура підприємств.
4. Ринкове середовище господарювання підприємств, типи ринкових структур та конкурентна поведінка підприємств.
5. Ринкова ціна і фактори її формування на макро- і мікрорівнях.
6. Види ринкових цін та прояв їх стимулюючої, синхронізуючої сигнальної функції.
7. Конкурентоспроможність та конкурентна позиція підприємства, чинники утримання конкурентної переваги.
8. Потенціал конкурентоспроможності.
9. Критеріальні та експертні методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу.
- Ю. Змістова характеристика конкурентної переваги, «Аналіз пар», як спеціальний вид оцінки конкурентних переваг підприємства.
- П. Класифікаційні ознаки конкурентних переваг підприємства, джерела конкурентних переваг.
12. Види діяльності при конкуренції, що входить у ланцюг цінності підприємства.
13. Конкурентна перевага і її типові стратегії.
14. Комплексний підхід до підвищення якості й конкурентоспроможності продукції.
15. Основні процеси підприємства: система економічного управління «витрати-випуск-прибуток».
16. Система контролінгу на підприємстві, стратегічний та оперативний контролінг.
17. Послідовність і зміст процедур прийняття рішень у системі економічного управління підприємством.
18. Системний аналіз, як основа прийняття економічних управлінських рішень
19. Методи прийняття управлінських рішень, вимоги до вибору методів економічного управління підприємством.
20. Роль бюджетування в системі економічного управління підприємством.
21. Поняття бюджетного процесу і бюджетного циклу, етапи бюджетного процесу.
22. Загальні принципи діагностики підприємства: класифікація факторів для побудови систем етіологічної діагностики.
23. Загальні принципи діагностики підприємства: інструментарій діагностики.
24. Оцінка фінансової стійкості суб'єктів, як прикладної основи діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства.

25. Основні типи моделей для діагностики економіко-фінансового стану підприємства: дескриптивні, предикативні, нормативні.
26. Концепція інтегрованого об'єктно-орієнтованого аналізу прибутку підприємства.
27. Методика рейтингової оцінки фінансового стану підприємства.
28. Експертна система діагностики та аудиту фінансово-господарського стану підприємства.
29. Загальна характеристика джерел інформації про активи, зобов'язання та власний капітал.
30. Основні терміни балансу підприємства та економічна суть господарських операцій, відображених у його окремих статтях.
31. Агрегування фінансової звітності для цілей діагностики.
32. Алгоритм проведення діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства.
33. Визначення загальних пропорцій імобілізації капіталу підприємства в його майні.
34. Системний підхід до управління проектами: склад елементів системи та їх взаємозв'язок.
35. Системний підхід до управління проектами: основні умови управління проектами.
36. Системний підхід до управління проектами: основні та локальні цілі та функції управління проектами.
37. Проектування організаційної структури управління проектами.
38. Види зовнішніх організаційних структур - традиційної, матричної, гібридної, модульного зв'язку, їх характеристика, умови використання.
39. Методологічні підходи до планування проектів.
40. Види проектних витрат, методика їх обчислення.
41. Система контролю дотримання параметрів проекту.
42. Якісний та кількісний аналіз ризиків проектів.
43. Система стандартів ISO 9000, ISO14000, тотальне управління якістю (TQM).
44. Економічна роль об'єднань підприємств.
45. Корпоративна форма організації бізнесу, моделі корпоративного управління.
46. Форми й види кооперування, показники кооперування.
47. Типи холдингових компаній та їх особливості.
48. Створення холдингових компаній, управління холдинговим об'єднанням.
49. Сутність організаційно-управлінських структур об'єднань підприємств та вимоги до них.
50. Види організаційних структур управління об'єднань підприємств: лінійні, функціональні, комбіновані.
51. Організаційно-управлінська база функціонування корпорацій.
52. Організація внутрішньої системи управління, регулювання господарсько-організаційних структур.
53. Сутність та форми організації інноваційного процесу.

- 54.Інноваційна політика об'єднань підприємств.
- 55.Внутрішня фінансова структура об'єднань підприємств.
- 56.Сутність та типи промислово-фінансових груп.
- 57.Управління діяльністю промислово-фінансових груп.
- 58.Методологія дослідження ринкових структур.
- 59.Сучасні концепції фірми: технологічний, контрактний і стратегічний підхід.
- 60.Класифікація ринкових структур: досконала конкуренція.
- 61.Ціноутворення на рівні граничних витрат і його вплив на суспільний добробут.
- 62.Класифікація ринкових структур: монополія.
- 63.Суспільні витрати існування монополії.
- 64.Показники монопольної влади.
- 65.Вертикальна й горизонтальна диференціація продукції, підходи до виміру ступеня диференціації продукції.
- 66.Індекс концентрації: Індекс Херфинделя - Хіршмана, Індекс ентропії, Індекс Джині Лоренсо.
- 67.Бар'єри входу в галузь.
- 68.Злиття: види економічних об'єднань, типи злиття.
- 69.Ворожі поглинання: причини поглинань, мета і засоби поглинань.
- 70.Варіанти боротьби з ворожими поглинаннями.
- 71.Методи визначення рівня природного безробіття: розрахунок на основі зв'язку безробіття з інфляцією попиту; визначення величини природного безробіття через співвідношення кількості звільнених і працевлаштованих; структурний метод.
- 72.Інструменти державного регулювання природного рівня безробіття: допомога по безробіттю і діяльність державної служби зайнятості.
73. Методи державного регулювання зайнятості: економічні, правові, організаційні.
- 74.Інструменти активної політики зайнятості.
- 75.Пасивна політика управління зайнятістю і її інструменти.
- 76.Аналітична форма балансу Національного банку і грошова база.
- 77.Грошовий мультиплікатор як чинник грошової пропозиції.
- 78.Зведений (консолідований) баланс банківської системи.
- 79.Кінцева ефективність монетарної політики.
- 80.Мультиплікатор монетарної політики.
- 81.Процентна політика центрального банку.
- 82.Державне регулювання кредитного ринку.
- 83.Макроекономічне регулювання кредитних ресурсів.
- 84.Політика обов'язкового резервування.
- 85.Моделі здійснення фіскальної політики.
- 86.Бюджетний баланс та методи його оцінювання.
- 87.Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
- 88.Прострочена державна заборгованість та її наслідки.
- 89.Дискреційна та автоматична зміна чистих податків.

90. Вплив на бюджет збільшення державних закупівель при дискреційній стабільності чистих податків.
91. Вплив на бюджет дискреційного зниження чистих податків при незмінності державних закупівель.
92. Вплив фіскальної політики за умов збалансованої зміни державних закупівель і чистих податків.
93. Обслуговування державою своїх внутрішнього і зовнішнього боргів, платоспроможність держави.
94. Алгоритм фіскальної політики з урахуванням прямих і зворотних зв'язків.
95. Визначення приросту ВВП з урахуванням ефекту витіснення: мультиплікатор фіскальної політики.
96. Нейтралізація ефекту витіснення: ефект наповнення.
97. Чиста фіскальна політика на основі моделі IS - LM.
98. Державне регулювання фондового ринку.
99. Система розподілу грошових доходів і соціальна справедливість, принцип горизонтальної рівності.
100. Сутність та основні принципи антиінфляційної політики.
101. Таргетування інфляції.
102. Екзогенні змінні моделі цільового прогнозування інфляції.
103. Визначення темпів приросту грошової маси, які узгоджуються з цільовою інфляцією.
104. Рушійні сили, що приводять механізми інфляції у рух.
105. Зовнішньоекономічна позиція країни.
106. Аналітична форма платіжного балансу.
107. Автономне і неавтономне фінансування платіжного балансу.
108. Золотовалютні резерви і сальдо загального балансу.
109. Виняткове та незабезпечене фінансування платіжного балансу.
110. Три покоління моделей кризи платіжного балансу: канонічна модель Кругмана, моделі спекулятивної атаки, моделі зовнішнього боргу з кількома рівновагами.
111. Теоретичні концепції, що використовуються для коригування платіжного балансу.
112. Обґрунтування вибору видів торговельної політики.
113. Інтеграція до міжнародних торговельних організацій.
114. Прогнозування експорту та імпорту.
115. Основні вимоги ГАТТ/СОТ і наслідки їх дотримання.
116. Державне управління рухом капіталу.
117. Методи оцінки впливу міграційних процесів на макроекономічної рівноваги. параметри
118. Економічний механізм діяльності ТНК: внутрішня фінансова структура ТНК.
119. Економічний механізм діяльності ТНК: формування та реалізація стратегій ТНК.
120. Державне та міжнародне регулювання діяльності ТНК.

121. Застосування екзогенних теорій економічного зростання в практиці державного управління економічним розвитком.
122. Чинники моделей ендogenous зростання і їх вплив, моделі ендogenous зростання.
123. Фіскальна, грошово-кредитна, валютна і митно-тарифна політика економічного зростання.
124. Інвестиційне регулювання: класична і європейська моделі.
125. Особливості стимулювання заощаджень у відкритій економіці.
126. Дилема між зростанням і стабілізацією.
127. Формування відкритої економіки, спрямованої на широке використання переваг світового ринку, міжнародного поділу і кооперації праці, транснаціоналізації і глобалізації виробництва.
128. Модель фінансового програмування і висновки для макроекономічної політики.
129. Фінансова програма як багатосекторна система.
130. Методи скорочення державного споживання
131. Монетарна модель Міжнародного Валютного Фонду.
132. Модель RMSM та RMSM-X.
133. Теорія антикризової політики.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Оцінювання знань вступників до аспірантури за результатами вступного іспиту здійснюється членами комісії на основі отриманих відповідей на питання білетів. Оцінювання відбувається за 100 бальною шкалою. Відповіді вступників оцінюються окремо за кожним питанням усіма членами комісії. Потім визначається середня кількість балів за результатами усіх питань виставлених членами комісії.

90-100 балів - відмінно - означає: відповідь правильна, повна, довершена, обгрунтована, достовірна, точна, не викликає сумнівів у членів комісії;

74-89 - добре - означає: відповідь правильна, достовірна з незначними неточностями, не викликає сумнівів у членів комісії;

60-73 - задовільно - означає: відповідь у цілому правильна, проте із значною кількістю помилок, неповна, неточна, недовершена, незакінчена, необгрунтована, викликає уточнюючі запитання у членів комісії;

0-59 - незадовільно - означає: відповідь неправильна, недостовірна, викликає дискусію у членів комісії.

Вступний іспит вважається складеним за умови отримання здобувачем не менше 60 балів - задовільно.

Іспит проходить в усній формі

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка : підруч. у 2-х кн. Кн. 2: Мікроекономіка / [Ред. Панчишин С., Островерха П.]. - К. : Знання, 2010. - 437 с.

2. Азізов С. П. Організація аграрного бізнесу і підприємництва: підручник / С.П. Азізов, П.Т. Саблук; за ред. С.П. Азізова. - Київ, 2006. - 372 с.

3. Андрійчук В. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика аналіз / В. Андрійчук. - К: КНЕУ, 2005. - 290 с.

4. Андрійчук В. Капіталізація сільського господарства: стан та економічне регулювання розвитку / В. Андрійчук. - Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2007. -216 с.

5. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств: підручник / В. Андрійчук. - К.:ІЗТН, 2013.-779 с.

6. Антикризове корпоративне управління: теоретичні та прикладні аспекти / С. С. Гасанов, А. М, Штангрет, Я. В. Котляревський та ін. - К.: ДННУ "Акад. фін. Управління", 2012. - 301 с.

7. Антикризовий менеджмент: навч. посібник / [Скібіцька Л. І., Матвєєв В. В., Щелкунов В. І. та ін.]. - К.: ЦУЛ, 2014. - 584 с.

8. Берегівський П. С. Організація виробництва в аграрних формуваннях: навч. посібник / П.С. Берегівський, Н.І. Михап'юк; за ред. П.С.Березовського. - К. : Центр навч. літератури, 2005. - 560 с.

9. Бізнес-план розвитку сільськогосподарського підприємства: навч. посібник / [В.І. Дробот, В.П. Март'янов, М.Ф. Соловйов та ін.]. - К. : Мета, 2003.-336 с.
10. Буреннікова (Поліщук) Н.В. Математичні методи економічного аналізу: те-орія і практика: навч. посібник / Н.В. Буреннікова, Ю.Ю. Буренніков. - Вінниця: ВНТУ, 2013.-292 с.
11. Бюджетний кодекс України: [Електронний ресурс].
12. Варналій З.С. Основи підприємництва: Навч. посібник / З.С. Варналій. - К.: Знання-Прес, 2002. - 239 с.
13. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навч. посібник / В. І. Гринчуць-кий, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погрішук. - К. : Центр учбової літератури, 2010. - 304 с.
14. Гордійчук А.С. Економіка сільськогосподарського підприємства: навч. по-сібник / А.С. Гордійчук, О.А. Стахів. - Рівне: НУВГП, 2009. - 438 с.
15. Економіка і організація аграрного сервісу: підручник; за ред. П.О. Мосіюка. - К.: ІАЕ УААН, 2001. - 354с.
16. Економіка підприємства: Підручник. 4-е вид., доп. і перероб. / За ред. Г.А. Швиданенко. - К.: КНЕУ, 2009. - 640 с.
17. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. - Вид. 2-е перероб.доп. - К.: КНЕУ, 2001. - 528 с.
18. Економічна енциклопедія: У 3 т. Т. 1 / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) - К. : Видавничий центр "Академія", 2000. - 864 с.
19. Економічний довідник аграрника; за ред. Лузана Ю.А. - К. : Преса України. 2003. - 800 с.
20. Ефективність використання основних засобів виробництва і технічного обслуговування сільськогосподарських підприємств / [І.Д. Бурковський, В.В. Лагодієнко, І.І. Червен, О.В. Шебаніна]. - Миколаїв : МДАУ, 2005. - 198 с.
21. Єрмаков Ю.О. Організація виробництва в сільськогосподарських підприємствах: навч. посібник [для студентів вищих закладів освіти III-IV рівня акредитації] / Ю.О. Єрмаков, М.М. Жибак .- Тернопіль: Астон, 2009. - 287 с.
22. Забезпечення конкурентоспроможності і економічного зростання регіонального АПК; За ред. І.І. Червена, Л.А. Євчук. - Миколаїв, 2005. - 440 с.
23. Закон України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" від 11.09.2003 № 1160-ІУ [Електронний ресурс].
24. Закон України "Про запобігання фінансової катастрофи та створення перед-умов для економічного зростання в Україні" від 27.03.2014 № 1166-УІІ [Електронний ресурс].
25. Закон України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розпо-всюдження зброї масового знищення" від 14.10.2014 № 1702-УІІ [Електронний ресурс].
26. Калетнік Г.М. та ін. Трансформація економічного розвитку системи АПК регіону в ринкових умовах господарювання: колективна монографія / Під заг. ред. А.Г. Мазура. - Вінниця, 2014. - 374с.
27. Конституція України: [Електронний ресурс].

28. Малік М.Й. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми / М.Й. Малік, О.А. Нужна. - К.: Інститут аграрної економіки, 2007. - 270 с.
29. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств від 18 травня 2001 року №132 (зі змінами).
30. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві : підручник / В.М. Не-леп. -К.: КНЕУ, 2004.-495 с.
31. Організація виробництва, прогнозування та планування в агропромисловому комплексі України: навч. посібник; За ред. П.С. Березівського. - Львів: Магнолія Плюс - видавець СПДФО В.М. Піча, 2009. - 440с.
32. Організація і планування сільськогосподарського виробництва, підручник; за ред. М.М. Ільчуката Л.Я. Зрізняка. - Вінниця: Нова книга, 2008. - 456 с.
33. Основи аграрного підприємництва. За ред. М.Й. Маліка. - К. : Інститут аграрної економіки, 2000. - 582 с.
34. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу: навч. посібник; за ред. І.І. Червена, В.С. Шебаніна, С.І. Мельник. - Миколаїв : МДАУ, 2007. - 290 с.
35. Основи ринкової економіки: підруч. / [За ред. В.В.Кулішова]. - Льв.: Магнолія 2006, 2013.-472 с.
36. Останкова Л. А. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками: навч. посіб. / Л. А. Останкова, Н. Ю. Шевченко. - К. : ЦУЛ, 2011. - 256 с.
37. Петрович Й. М., Прокопишин-Рашкевич Л. М.. Економіка та фінанси підприємства: підручник / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. - Львів, 2015. - 408 с.
38. Питомі виробничі нормативи моделей тваринницьких формувань різних виробничих типів по зонах України. Нормативний науково-практичний посібник Мінагрополітики України, НААН України, ІТ НААН України. - Х.: ІТ НААН України, 2010. - 36 с.
39. Податковий кодекс України: [Електронний ресурс].
40. Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства : навч. посібник / Г.М. Тарасюк, Л.І. Шваб. - [3-тє видання]. - К. : Каравела, 2008. - 352 с.
41. Технологічні карти та витрати на вирощування сільськогосподарських культур з різним ресурсним забезпеченням; за ред. Д.І. Мазаренка, Г.Є. Мазнева. - Харків : ХНТУСГ. 2006. - 725 с.
42. Формування та функціонування ринку агропромислової продукції: практичний посібник; за ред. П.Т. Саблука. - К. : ІАЕ, 2000. - 556 с.